

OBVESTILA O DELOVANJU ZGODOVINSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO IN O IZHAJANJU ZGODOVINSKEGA ČASOPISA

1. Vse člane Zgodovinskega društva za Slovenijo in bralce Zgodovinskega časopisa verjetno zanimajo osnovni podatki o 20. zborovanju slovenskih zgodovinarjev, ki bo v Ljubljani od 1.—4. 10. 1980. Pripravljalni odbor je izdelal naslednji predlog za potek zborovanja:

Sreda, 1. 10. 1980 s pričetkom ob 9. uri — otvoritev zborovanja z nagovorom društvenega predsednika dr. Ignacija Vojeta
pozdrav predstavnika skupščine mesta Ljubljane in predstavitev razvoja Ljubljane po osvoboditvi
dr. Metod Mikuž: Ljubljana — mesto heroj
dr. Bogo Grafenauer: Ob stoletnici slovenskega znanstvenega zgodovinopisja
dr. Vasilij Melik: Smeri slovenskega zgodovinopisja od leta 1945 v luči zborovanj slovenskih zgodovinarjev
ob 15. uri — Stefan Trojar: Zasnovanost pouka zgodovine v 3. in 4. razredu usmerjenega izobraževanja
Branko Špacapan — Tatjana Bradeško: Izkusnje pouka zgodovine na Pedagoški gimnaziji v Ljubljani
Marija Kremenšek: Odnos učencev do pouka zgodovine na gimnaziji
ob 18. uri — občni zbor Zgodovinskega društva za Slovenijo

Četrtek, 2. 10. 1980 s pričetkom ob 8.30 — dr. Janko Pleterski: Uvodne teze k obravnavi slovenske zgodovine 1914—1918
Janez Stergar: Narodno-radikalno in preporodovsko gibanje
dr. Momčilo Zečević: Od Države SHS do Kraljevine SHS
dr. Jože Šorn: Vplivi vojne na gospodarski položaj prebivalstva na Slovenskem
dr. Franc Rozman: Delovanje socialnodemokratske stranke v času vojne
ob 16. uri — dr. Hanns Haas: Obmejni boji na Koroškem 1918/19
gost iz Italije: Šestdeset let po podpisu rapalske pogodbe
dr. Walter Lukan: Preganjanje Slovencev med prvo svetovno vojno po avstrijskih virih

Josef Buszko: Nastanek Poljske ob koncu prve svetovne vojne

Petek, 3. 10. 1980 s pričetkom ob 9. uri — Marjan Drnovšek: Problemski prikaz zgodovine Ljubljane od srede 19. stoletja do leta 1941
dr. Jože Zontar: Problemi zgodovine mest na Slovenskem v času absolutizma s posebnim ozirom na Ljubljano
otvoritev razstave o raziskovanju zgodovine Ljubljane
ob 15. uri — delo štirih sekcij Zgodovinskega društva za Slovenijo
okrogla miza: Zgodovinske in nezgodovinske tendence v metodologiji posameznih znanstvenih ved
zaključek zborovanja

Sobota, 4. 10. 1980 ob 8. uri — strokovni izlet z ogledom spomenikov NOB v okolici Ljubljane

Zborovanje bo potekalo v prostorih novega kulturnega doma »Ivan Cankar«. Za izvenljubljske udeležence so rezervirana prenočišča v hotelu »Union« in v novem gostišču »Pri Mraku«. Možnosti za prehrano je v neposredni bližini kulturnega doma dovolj (restavracije »Maximarket«, »Zvezda«, »Koper«, »Pri Mraku«, »Pod lipo«).

Cene v hotelu »Union« (Miklošičeva 1) so naslednje: prenočevanje v enoposteljni sobi 340 din, v dvoposteljni sobi 240 din; turistična taksa znaša 12 din; za zajtrk je potrebno doplačati 60 din, za celotni penzion pa 310 din v dvoposteljni in 340 din v enoposteljni sobi (penzijske cene veljajo v tej višini le ob plačilu preko Zgodovinskega društva).

V gostišču »Pri Mraku« (Rimska 4) bo veljalo za udeležence zborovanja, ki se bodo prijaviili preko društva prenočevanje z zajtrkom 220 din (v dvoposteljni sobi) oziroma 180 din (v troposteljni sobi). Turistično takso je treba plačati dodatno k tem cenam, prav tako pa celotni penzion (dodatek 150 din).

Ker na jubilejnim 20. zborovanju v novem slovenskem kulturnem domu pričakujemo veliko število udeležencev, je potrebno že v začetku poletja poslati prijave za udeležbo na sedež Zgodovinskega društva za Slovenijo (YU-61000 Ljubljana, Askerčeva 12). Vsaka prijava mora vsebovati naslednje podatke: 1) ime in priimek, 2) poklic, 3) zaposlitev, 4) članstvo v Zgodovinskem društvu za Slovenijo (oziroma v pokrajinskih zgodovinskih in muzejskih društvih), 5) dnevi, v katerih bo prijaviteljenec prisostvoval zborovanju, 6) prijava za strokovno ekskurzijo. Udeleženci, ki potrebujejo prenočišče in penzijske usluge, naj dodatno v prijavi navedejo: 7) datum prihoda v Ljubljano in datum odhoda, 8) izbrani hotel (»Union« ali »Pri Mraku«), 9) vrsto sobe (pri prenočevanju v dvoposteljnih in troposteljnih sobah ni odveč navesti tudi, s kom bi želel udeleženec deliti sobo), 10) željene penzijske usluge (»Pri Mraku« je zajtrk vključen v ceno prenočišča).

Tako število prenočišč kot število avtobusnih sedežev za strokovno ekskurzijo sta omejeni. Zato bodo imeli največ možnosti za rezerviranje prenočišča po želji pač tisti, ki se bodo pravočasno pisмено prijavili.

Pri prijavi bomo morali upoštevati predvsem datum vplačila kotizacije ter akontacije za ekskurzijo oziroma hotelske usluge. **Kotizacija** za udeležbo na zborovanju in za prejem kongresnega gradiva znaša za člane Zgodovinskega društva za Slovenijo (oziroma pokrajinskih zgodovinskih in muzejskih društev) **100 din**, medtem ko znaša kotizacija za nečlane **300 din**. Akontacija za ekskurzijo znaša enotno **100 din** (končna cena z vključenim kosilom bo znašala okoli 250 din). Akontacija za hotelske usluge je določena v višini **300 din** (z njo si zagotovite poleg rezervacije tudi nekoliko ugodnejše cene). Seveda bo društvo akontacijo obračunalo ob končnem plačilu; kot vselej doslej bo društvo pripravilo za vsa vplačila v zvezi z udeležbo na zborovanju ustrezna potrdila za vse udeležence. Zaradi enostavnejšega poslovanja priporočamo, da ustanove, s katerih bo na zborovanje prišlo več udeležencev, pošljejo skupno prijavo in tudi kotizacijo in akontacije poravnajo naenkrat.

2. Društveni odbor je na prvi jesenski seji 13. 9. 1979 poleg priprav na ljubljansko zborovanje in poleg nekaterih tekočih zadev obravnaval predvsem potek reorganiziranja Zgodovinskega društva za Slovenijo. Sedaj lahko z zadovoljstvom že ugotovimo, da so se »starim« muzejskim društvom v Škofji Loki in v Metliki in novim ali obnovljenim zgodovinskim društvom v Mariboru, v Kranju, v Ptuj in v Novi Gorici pridružila še zgodovinska društva v Celju, v Ljubljani in v Novem mestu, tako da so po tej plati podani vsi predpogoji za načrtovano reorganizacijo društva v zvezo društev. Še pomembneje pa je, da je večina pokrajinskih društev že v kratkem obdobju nekaj mesecev z delom potrdila upravičenost svoje obuditve.

3. Med prireditvami, ki so v zadnjih mesecih privabile večje število zgodovinarjev in so jih neposredno ali posredno pripravila zgodovinska društva ali naše osrednje društvo, naj opozorimo najprej na **9. zborovanje arhivskih delavcev Slovenije** s temo »Upravni organi in njihovo arhivsko gradivo za območje SR Slovenije od srede 18. stoletja do danes« (Radenci, 26.—28. 9. 1979); ob tem naj opozorimo še na izid št. 1—2 drugega letnika glasila Arhivskega društva in arhivov Slovenije »Arhivi« ter na izid prvega zvezka nove edicije »Viri« (tokrat je dr. Janko Pleterški pripravil za objavo nekaj avstrijskih dokumentov o preganjanjih Slovencev v prvi svetovni vojni).

Kulturna skupnost Kamnik in sekcija za krajevno zgodovino Zgodovinskega društva za Slovenijo sta ob 750-letnici prve omenbe mesta Kamnik v pisnem zgodovinskem viru priredili 25. in 26. 10. 1979 **simpozij »Kamnik 1229—1979«**, ki ga je spremljala razstava arhivskih virov in vrsta kulturnih prireditev.

Zgodovinski arhiv Ljubljane je ob osemdesetletnici svojega obstoja 5. 11. 1979 pripravil slovesno sejo, na kateri je prejel red zaslug za narod z zlato zvezdo, s katerim ga je odlikoval predsednik republike za posebne zasluge pri zbiranju, varstvu in strokovni obdelavi arhivskega gradiva ter za prispevek k razvoju arhivske službe ter k proučevanju lokalne zgodovine.

Ob 60-letnici KPJ, ob 35-letnici druge in tretje pokrajinske partijske konference KPS za Slovensko Primorje ter ob 35-letnici izvolitve PNOO za Slovensko Primorje sta Goriški muzej in Inštitut za zgodovino delavskega gibanja iz Ljubljane pripravila **»Goriška srečanja 1979«** z zanimivo zgodovinsko tematiko; posvet je bil v Novi Gorici 9. in 10. 11. 1979.

Koncem novembra 1979 je v sodelovanju Zgodovinskega društva za Slovenijo in Kulturne skupnosti Domžale izšel **»Zbornik občine Domžale«**, ki objavlja predvsem gradiva s prvega slovenskega posveta o krajevni zgodovini; ob isti priložnosti so predstavili tudi drugo zanimivo delo »Pomniki revolucionarnega delav-

skega gibanja in NOB v domžalski občini«. Plod sodelovanja med istima dvema partnerjema je bilo tudi **odkritje spominske plošče na nekdanji Veitovi tiskarni na Viru pri Domžalah**, kjer so leta 1939 natisnili znamenito delo Edvarda Kardelja-Speransa »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja«. Ob odkritju spominske plošče (24. 5. 1980) je pod naslovom »**Edvard Kardelj-Sperans in slovensko zgodovinopisje**« izšlo gradivo z izrednega občnega zbora Zgodovinskega društva za Slovenijo ob štiridesetletnici izida Speransovega dela (Ljubljana, 2. 3. 1979). Gradivo bo v celoti izšlo tudi v prihodnji številki Zgodovinskega časopisa; obsega 44 strani in je na razpolago na društvenem sedežu.

Na pobudo Zgodovinskega društva v Celju ter ob podpori Kulturne skupnosti Zalec so 23. 2. 1980 v Ločici pri Polzeli odkrili **spominsko ploščo na rojstni hiši zgodovinarja Gregorja Čremošnika** in s tem počastili 90-letnico njegovega rojstva. Celjsko zgodovinsko društvo je skupaj z Muzejem revolucije v Celju pripravilo koncem maja 1980 **razstavo fotografij Lovra Stančiča z naslovom »Poslednje slovo od Josipa Broza Titaa«**.

Mariborsko zgodovinsko društvo je zagrizlo v uresničevanje svojega srednje-ročnega načrta zgodovinskih raziskav in založniške dejavnosti; cilj petletnega načrta je izdaja zgodovine Maribora v obliki obsežne monografije, posameznih tematskih prikazov in priročnika za usmerjeno izobraževanje in osnovnošolski pouk zgodovine. O živahni predavateljski dejavnosti poročajo tudi iz ptujskega zgodovinskega društva. V posebnem zapisu bomo v prihodnji številki naše revije predstavili še pestro dejavnost Belokranjskega muzejskega društva.

Posebej velja predstaviti še aktivnosti v Ljubljani, kjer so bodisi osrednje društvo, bodisi društvene sekcije ali pa novoustanovljeno ljubljansko zgodovinsko društvo pripravili vrsto zanimivih predavanj. Janez Stanič je 24. 10. 1979 govoril o svojih opažanjih s srečanja neuvrščenih v Havani, dr. Mavricij Zgonik dne 18. 2. 1980 o stvarnih in spoznavnih strukturah zgodovine s posebnim vidikom na učni proces v usmerjenem izobraževanju, Mitja Saje pa dne 28. 2. 1980 o prisotnosti tradicije v sodobni Kitajski. 5. 3. 1980 so sodelavci inštitutov za zgodovino odporništva v Italiji in Julijski krajini iz Milana in Trsta predstavili zbornik dokumentov o italijanskih garibaldinskih brigadah in bibliografijo o narodnoosvobodilnem boju v Julijski krajini. Dr. Primož Simoniti je 13. 3. 1980 ob izidu svoje knjige predaval o humanizmu na Slovenskem, dr. Vinko Šribar je 24. 4. 1980 z besedo in diapozitivi predstavil izsledke arheološkega odkrivanja srednjeveškega naselja na Otoku pri Dobravi (Gutenvert), Jaka Štular pa 29. 5. 1980 politični trenutek na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Naslove posameznih predavanj in predavatelje naštevamo še posebej zato, ker je večina med njimi izrazila pripravljenost, da se odzovejo tudi vabilom s strani pokrajinskih društev.

O pripravah za postavitev razstave o slovenski zgodovini in o siceršnjih razvojnih načrtih Narodnega muzeja v Ljubljani je tekla razprava v okviru ljubljanskega zgodovinskega društva dne 27. 3. 1980, nato pa je 22. 5. 1980 Slovenska matica pripravila še posvet o tej tematiki in o razvojnih vprašanjih slovenskega muzejstva. Gradivo in sklepe s tega posveta bo v kratkem objavil »Glasnik Slovenske matice«. V razpravi je bila poudarjena potreba po podobnih široko zastavljenih razpravah tudi pri načrtovanju in izvajanju nekaterih osrednjih raziskovalnih projektov o slovenski zgodovini.

4. Na seji celotnega odbora Zgodovinskega društva za Slovenijo dne 1. 4. 1980 so odborniki razpravljali predvsem o poteku priprav za 20. zborovanje in za reorganizacijo društva. Med tekočimi zadevami naj omenimo, da od romunske strani še vedno ni odgovora glede načrtovane društvene ekskurzije ob priliki svetovnega zgodovinskega kongresa, ki bo avgusta 1980 v Bukarešti.

5. Zaradi daljše študijske odsotnosti pomočnika društvenega blagajnika in upravnika Zgodovinskega časopisa prof. Francija Matičiča je sredi marca 1980 prevzela posle upravnice tov. Majda Čuden, knjižnična manipulantka na PZE za zgodovino Filozofske fakultete.

6. Novo zalogo na društvenem sedežu predstavljajo poleg že omenjene publikacije »Edvard Kardelj Sperans in slovensko zgodovinopisje« (cena posameznega izvoda 40 din, za člane 30 din) še **novi ponatisi »Zgodovinskega časopisa« 18/1964** (cena posameznega izvoda 200 din, članska cena 150 din) ter **značke Zgodovinskega društva za Slovenijo v treh barvah** (črna, rdeča, modra). Cena posamezne značke je sicer 12 din, pri nakupu serije oziroma večjega števila značk nasploh pa nudimo posebne popuste. Ker je tudi dohodek od prodaje društvenih značk pomemben za nadaljnji razvoj društvenega delovanja, pozivamo zlasti tiste društvene člane, ki lahko omogočijo prodajo značk obiskovalcem v svojih ustanovah (muzeji ipd.),

da značke naroče na društvenem sedežu (61000 Ljubljana, Aškerčeva 12/I, telefon: (061) 22 121 int. 209).

7. Vse društvene člane in naročnike Zgodovinskega časopisa, ki bi bili pripravljeni podpreti prizadevanja za finančno saniranje naše revije s posredovanjem komercialnih oglasov, pozivamo, da se zaradi podrobnih informacij glede akcije za pridobivanje oglasov zglasijo na društvenem sedežu ali pri društvenem blagajniku in tehničnem uredniku Zgodovinskega časopisa prof. Janezu Stergarju (Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, 61000 Ljubljana, Cankarjeva 5/II, tel.: (061) 25 204 ali 21 631).

8. V oceno smo prejeli poleg nekaterih revij in knjig, o katerih smo v ZČ že poročali ali nanje opozorili s posebnim obvestilom od Partizanske knjige (Ljubljana-Beograd): Tone Ferenc, Nacistička politika denacionalizacije u Sloveniji u godinama od 1941 do 1945; od Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske (Zagreb): Časopis za suvremenu povijest 1/1978—1/1980.

9. Zgodovinski časopis 4/1979 je tik pred izidom, saj je njegov prvi del z gradivom o Speransovi knjigi že izšel sredi maja 1980. Poleg tega gradiva številka objavlja še razpravi dr. Momčila Zečevića in dr. Janka Prunka, zapis in bibliografijo ob sedemdesetletnici dr. Metoda Mikuža in redne rubrike vsake številke. V tiskarni je tudi prvi zvezek letnika 1980 z razpravami dr. Janka Pleterskega, dr. Antona Svetine, dr. Petka Lukovića in drugih avtorjev. Okvirni uredniški rok za oddajo rokopisov za tretjo in četrto številko letnika je 31. julij oziroma 15. september 1980.

10. Da bi pospešili in olajšali delo uredništva, naj avtorji prispevkov rokopise oddajajo pretipkane na straneh s 30 vrsticami po 65 znakov. Vsak tekst naj bo opremljen z avtorjevim imenom, z njegovim naslovom (vključno z občino stalnega prebivališča) in s številko žiro računa ali z izjavo, da avtorju ni potrebno odpreti žiro računa, ker njegovi honorarji v tekočem letu ne presegajo z zakonom predpisane vsote (2000 din). Avtorji razprav morajo posebej priložiti še povzetek, ki naj ne presega desetine obsega razprave ter izvleček po vzgledu iz vsake številke naše revije (tekst izvlečka naj ne presega desetih tipkanih vrstic). Povzetke lahko avtorji pošljejo že v izbranem tujem jeziku, izvlečke v slovenščini in po možnosti že tudi v angleščini. Za prevod povzetkov in izvlečkov sicer poskrbi uredništvo, prav tako za klasificiranje člankov po UDK.

Pri opravljanju prvih tiskarskih korektur naj avtorji popravljajo le tiskarske napake, le izjemoma so dopuščeni najbolj nujni avtorski popravki teksta. Korekture lomljenih strani opravi uredništvo samo.

Janez Stergar in Darja Mihelič

GORIŠKI LETNIK — ZBORNİK GORIŠKEGA MUZEJA

Goriški muzej (Nova Gorica) je začel leta 1974 izdajati svojo redno letno publikacijo z naslovom »Goriški letnik«. Doslej je izšlo šest števil. Zbornik prinaša znanstvene in poljudno-znanstvene prispevke predvsem s področja arheologije, etnologije, zgodovine, zgodovine umetnosti, literarne zgodovine; prispevki so vezani prvenstveno na prostor severne Primorske ter sosednje Furlanije. Tako sodelujejo v zborniku tudi tuji pisci z obmejnih področij. »Goriški letnik« želi biti tudi revija, ki naj ustvari dialog na znanstveni ravni ob naši zahodni meji. K temu naj poleg objav znanstvenih člankov pripomorejo tudi ocene in poročila o različnih periodičnih publikacijah, ki izhajajo v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

»Goriški letnik« lahko naročite pri Goriškem muzeju, Grajska 1, YU-65001 Nova Gorica.